

Kultur- og kirke departementet
Postboks 8030 Dep

0030 Oslo

Høring - Rapport om tradisjonelt håndverk

Vi viser til brev av 11.04.2008 med vedlagt rapport.

Utdanningsdirektoratet ser positivt på at Kultur- og kirke departementet i 2007 tok initiativ til en utredning om tradisjonelt håndverk og at utfordringer knyttet til opplæring er tatt med i rapporten.

Etter vår vurdering gir rapporten en god og informativ beskrivelse av kulturhåndverk, tradisjoner og handlingsbåren kunnskap, samtidig som dette knyttes opp mot næring og videreføring av fag. Utdanningsdirektoratet ser med interesse på at det i rapporten beskrives hvor mange aktører som på ulikt nivå i offentlig sektor har ansvarsområder knyttet til ansvarsdelingen og ivaretagelsen av tradisjonelle håndverksfag. Utdanningsdirektoratet støtter tiltak som kan bidra til en økt samhandling om dette feltet.

I forståelsen av at tradisjonelt håndverk, kulturhåndverk og små og verneverdige fag er ulike betegnelser på samme gruppe håndverksfag, velger Utdanningsdirektoratet å kommentere noe av innholdet i rapporten relatert til kapitlet om *Opplæring (s.20)* med relasjon til grunnleggende styringsdokumenter for Kunnskapsløftet (bla St meld 30 (2003-2004) *Kultur for læring*, Rundskriv F-12-06 *innføring av Kunnskapsløftet*), vår kunnskap om opplæring og tilbudsstruktur for de små og verneverdige fagene fra Reform-94 og i arbeidet med sekretariatsfunksjonen for faglig råd for design og håndverk.

Som det nevnes innledningsvis og i kapitlet om *Opplæring*, er utredningen gjennomført i et tidsrom før fastsetting av læreplaner for Vg3, dvs opplæring i bedrift for lærefagene. I påvente av evaluering av Kunnskapsløftet og spesielt to pågående forskningsprosjekter som kan være relevante for rapporten for tradisjonelt håndverk, velger Utdanningsdirektoratet ikke å kommentere innholdet i rapporten relatert til Kunnskapsløftet eller kommentarene til fagopplæring. Utdanningsdirektoratet tar derimot rapporten med i det videre arbeidet med å vurdere om de små og verneverdige fagene har et behov for særskilt tilrettelegging og mer fleksible løsninger i den videregående opplæringen og i Kunnskapsløftet.

Forskningen som pågår som kan være relevant for rapporten er;

1. "Kunnskapsløftet- et løft også for fag- og yrkesopplæringen", en følgeforskning i perioden 2006-2011, som utføres av Sintef og NTNU på oppdrag av Utdanningsdirektoratet

2. "Småfag- kartlegging av status", som utføres av Econ Pöyry på oppdrag for Utdanningsdirektoratet.(des 2007- des 2008)

Eksisterende statlige bevilgninger og tilskudd

Utdanningsdirektoratet forvalter gjennom Statsbudsjettets kal 220, post 70 tilskudd til utvikling og produksjon av læremidler innen elevgrupper som er så små at de ikke ivaretas av det

kommersielle markedet. Smale fag/små elevgrupper i videregående opplæring er en av hovedmålgruppene.

Gjennom tilskuddsordningen har en rekke mindre håndverksfag fått støtte til utvikling av læremidler etter Kunnskapsløftet. Det har i første rekke vært prioritert tilskudd til læremidler for opplæring i skole, men i 2007 ble det også tildelt støtte til prosjekter om også omfatter bedriftsopplæringen, som smedfaget, seilmakerfaget, glasshåndverkerfaget. Direktoratet har opprettet faggrupper for yrkesfagene for bl.a. å kartlegge behovet for læremidler på alle trinn innen skole og bedrift, og funnet at det er et stort behov i mange fag. Faggruppene, som består av representanter fra faglig råd for yrkesfagene, brukere og forlagsfolk, fremhever viktigheten av læremidler for Vg2-Vg3/bedrift. Tilgang til dette i tråd med kartlagte behov vil kunne bidra til å styrke fagopplæringen. Lærlinger innen samme fag i hele landet vil kunne ha et felles grunnlag for opplæringen. Læremidlene vil kunne bidra til å bevare tradisjoner og gi økt status til fagene, noe som er særlig viktig for små og truede håndverksfag. Læremidlene kan bidra til å synliggjøre fagene, øke interesse og kunnskap, dokumentere praksis og fremgangsmåter slik at dette ikke går tapt, og koble fagstoffet til målene i læreplanen.

I følge Festervolls rapport *Kulturhåndverk* opplever kulturhåndverkerne at utviklingen flytter mer og mer av ansvaret for den faglige opplæringen på dem, og at det er problematisk å finne kvalifiserte og interesserte lærebedrifter (s. 23-24). En av grunnene til dette kan i følge rapporten være at kulturhåndverkeren ikke føler seg kompetent til å ta imot en lærling. Et læremiddel for lærlinger i bedrift kan være til hjelp for lærebedrifter som føler seg usikre på hvordan opplæringen skal knyttes opp mot målene i Kunnskapsløftet.

Midlene som settes av til dette er i en størrelsesorden som gjør det nødvendig å prioritere mellom programområdene og fagene, og det vil ta tid med dagens ramme å dekke det kartlagte behovet for læremidler innen små, tradisjonelle håndverksfag.

Utdanningsdirektoratet registrer anbefalingene og tiltakene som foreslås i rapporten når det gjelder opplæring og imøteser et videre samarbeid med Kultur- og kirkedepartementet i det videre arbeidet med å vurdere hvilke som eventuelt bør prioriteres.

Utdanningsdirektoratets ansvar for de nasjonale sentra (her kan Nasjonalt senter for kunst og kultur i opplæringen nevnes spesielt), oppfølgingen av Sekretariatet for små og verneverdige fag og i sekretariatsfunksjonen for de faglige råd og Samarbeidsrådet for yrkesopplæring (hvor partene i arbeidslivet er representert), vil være gode støttespillere for Utdanningsdirektoratet i de videre vurderinger av hvilke tiltak som bør settes i gang for å ivareta de tradisjonelle håndverksfagene i fremtiden.

Med vennlig hilsen

Morten Haug Frøyen
avdelingsdirektør

Odd Grønvold
seniorrådgiver